

Bildande av naturreservatet Källviksskogen i Falu kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Falu kommun det område som framgår av bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser ska märkas ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Falu kommun med stöd av 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *Föreskrifter*).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Falu kommun skötselplanen enligt bilaga 4.

Förvaltare av reservatet är Falu kommun.

Uppgifter om reservatet

Namn	Källviksskogen
Kommun, län	Falu kommun, Dalarnas län
NVR id	20 63 063
Fastigheter	Främby 3:350, del av
Lägesbeskrivning	Källviksskogen ligger sydväst om stadsdelen Källviken i Falu tätorts södra utkant. Koordinat: N= 6717580, E= 144020 Koordinatsystem: Sweref 99 15 45
Areal (ha)	Total areal: 12,3 ha
Fastighetsägare	Falu kommun
Naturvårdsförvaltare	Falu kommun
Rättigheter	Servitut trädsäkerhet – Lantmäteriakt: 2081-2371-1

Syfte med naturreservatet

Vårda, bevara och utveckla värdefulla naturmiljöer

Syftet med naturreservatet är att vårda, bevara och utveckla områdets värdefulla naturmiljöer i form av lövskog och strandnära skog. Genom en reservatsbildning skyddas dessa naturmiljöer mot framtida exploatering.

Bevara och utveckla biologisk mångfald

Syftet är också att bevara och utveckla områdets artrikedom, särskilt med avseende på mossor, lavar, trädlevande svampar, insekter och fåglar.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Ett ytterligare syfte med naturreservatet är att bevara och utveckla allmänhetens möjlighet till rekreation, friluftsliv och naturupplevelser i ett tillgängligt, tätortsnära och tilltalande naturområde.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Området undantas från skogsbruk och annan verksamhet som inverkar negativt på områdets livsmiljöer, växt- och djursamhällen samt upplevelsevärden som är knutna till naturmiljön.
- Genomföra naturvårdande skötsel för att gynna äldre träd och förlänga den lövrika skogsfasen.
- Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens möjlighet till friluftsliv. Anläggningarna för friluftslivet ska ha en kanaliseringseffekt i syfte att uppnå en långsiktig samexistens mellan friluftsliv, värdefulla naturmiljöer och biologisk mångfald.

Skäl för beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har inom uppdraget att utveckla ekosystemtjänster, från den fördjupade översiktsplanen för *Falu tätort och området runt Varpan (2018)*, tagit fram ett förslag på tätortsnära, stora och viktiga naturområden som långsiktigt bör bevaras som naturreservat. Källviksskogen är ett av de områden som pekats ut som särskilt värdefullt.

Källviksskogen består nästan i sin helhet av spontant uppkommen lövskog, med ett tydligt inslag av tall. Skogen har etablerat sig i området sedan sågverksindustrin upphörde på 1930-talet och har därmed uppnått en ålder av ca 90 år. Skogen är i princip orörd och därmed tät och fullskiktad. Viss självgallring pågår. Då de äldsta träden börjar närma sig 100 år finns det en hel del hålträd och död ved i området. Inom reservatet finns ett tiotal tydliga aspkloner där några av träden är riktigt grova. Förutsättningarna för ett rikt fågelliv är mycket goda. Området har även en intressant historia där man på ett flertal ställen kan hitta lämningar från det sågverk som tidigare funnits på platsen.

Området utgör en viktig del i Faluns gröna nätverk och är avgörande för att säkerställa rekreationsskog för boende i Falu tätort. Ungefär 5% av de boende i tätorten har

området inom en kilometer från sin bostad. Ett skydd av området bidrar därmed till planeringsinriktningen i den fördjupade översiktsplanen för Falu tätort och området kring Varpan, att boende i Falu tätort ska nå ett natur- och rekreationsområde inom en kilometer från bostaden.

Området används för friluftsaktiviteter och berikande upplevelser i naturmiljöer året runt. Åtgärder i form av anläggningar ökar tillgängligheten och möjligheten för allmänheten att upptäcka och använda området.

I Källviksskogen finns möjligheter att utveckla naturvärden som medverkar till ökad biologisk mångfald.

För att områdets kultur-, frilufts- och naturvärden ska bevaras och utvecklas behöver skogen undantas från normalt skogsbruk och skötas för att gynna natur- och upplevelsevärden i området. En mer utförlig beskrivning av naturreservatet och dess olika värden finns i skötselplanen (bilaga 4).

Föreskrifter för naturreservatet

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Falu kommun att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägars rätt att använda mark- och vattenområden.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avstycka fastighet eller tomt,
2. gräva, schakta, dika, dämna, muddra, anordna upplag eller på annat sätt skada/påverka mark eller vatten, med följande undantag:
 - normalt underhåll för att upprätthålla den anlagda bäckfårans funktion som dagvattenrecipient,
3. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning på mark eller vatten, med följande undantag:
 - uppförande av byggnad eller anläggning på mark eller vatten för friluftslivets behov,
4. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
Utan kommunens tillstånd:
5. anlägga besöksparkering i område utmärkt på föreskriftskartan.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägars skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatsgränser, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av andra anläggningar för friluftslivets behov enligt besluts- och föreskriftskartor, bilaga 1 och 2,

2. skötsel för att bevara lövdominans och gynna värdefulla trädindivider genom borttagning av unga barrträd, ringbarkning eller friställning av enstaka träd, i område utmärkt på föreskriftskartan,
3. skötsel för att bevara den lövrika tallskogen och gynna värdefulla trädindivider genom borttagning av ung gran, ringbarkning eller friställning av enstaka träd, i område utmärkt på föreskriftskartan,
4. röjning av lövuppslag och uttag av enstaka träd för att bibehålla visuell kontakt med sjön Runn, i områden utmärkta på föreskriftskartan,
5. borttagande av invasiva arter eller för området främmande arter.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte utnyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada block och berghällar, exempelvis genom att borra, hacka, mejsla och elda
2. skada växande eller döda, stående eller kullfallna, träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - insamling av löst liggande, mindre torra grenar och kvistar i syfte att göra eld,
3. elda på annan än av förvaltaren anvisad plats,
4. framföra motordrivna fordon på barmark med följande undantag:
 - för tjänste- eller privatperson i brådskande sjukvårdsärenden samt tjänsteperson vid polis- eller räddningsärenden,
5. plantera in växter eller andra organismer,

Utan kommunens tillstånd:

6. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samla in ryggradslösa djur eller klättra i boträd,
7. märka upp stigar.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart även om de överklagas.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för reservatets vård och skötsel, samt uppföljning av bevarandemål och åtgärder, och som framgår av föreskrifterna under B.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av järnvägens trädsäkringszon (20 meter från spårmitte). Enligt servitut (lantmäterakt 2081-2371) har Trafikverket rätt att inom trädsäkringszonen hålla fritt från träd och buskar. Utanför trädsäkringszonen har Trafikverket rätt att fälla de träd som vid fall kan utgöra fara för spåranläggningen eller järnvägsdriften. En sådan åtgärd måste alltid anmälas till naturreservatets förvaltare innan den utförs.

Föreskrifterna gäller ej tjänstepersoner från Falu kommun i samband med tillsynsuppdrag.

Det är tillåtet att plocka blommor, bär och matsvamp för eget bruk.

Förtydliganden av föreskrifter

I punkterna A1-A4 och C1-C5 förbjuds sådana aktiviteter som kan störa den naturliga utvecklingen hos vegetationstyper och områdets växter och djur. Att stycka av tomter eller fastigheter strider mot naturreservatets syfte.

I punkt A2 förbjuds åtgärder som kan skada mark och vattenmiljöer. Den anlagda bäckfåran som går rakt igenom reservatet är en viktig recipient för uppströms liggande dagvattensystem. Dikesrensning, samt rensning av kulvertgaller och trummor, får vid behov utföras för att upprätthålla denna funktion.

I punkt A6 ges en möjlighet att anlägga en parkering för besökare till reservatet om behov av det visar sig uppstå.

Planeringsbakgrund

Riksintressen

Området angränsar till sjön Runn som är utpekad som riksintresse för friluftsliv: *Runn med Ösjön, Vikasjön och Kyrkbyttjärn (Miljöbalken 3:6)*.

Området angränsar också till Bergslagsbanan som är av riksintresse som *järnväg – befintlig: Frövi-Gävle (Miljöbalken 3:6)*.

Fördjupad översiktsplan

I den *fördjupade översiktsplanen för Falu tätort och området kring Varpan (2018)* görs bedömningen att viss förtätning är möjlig mellan Orrholmsvägen och Källviksvägen. I övrigt ingen ändring av markanvändningen. Området mellan Orrholmsvägen och Källviksvägen berörs inte av reservatsbildningen. Det nämns också i den fördjupade översiktsplanen att området innehåller stödjande, försörjande, reglerande och kulturella tjänster. Vidare beskrivs att området är av särskild betydelse i och med kärnområden för biologisk mångfald och strandområden för rekreation och friluftsliv.

Detaljplan

Nordvästra hörnet av reservatet är detaljplanelagt som skydd mot järnvägen (*Detaljplan för Villatomter i Källviken, etapp 2*, reviderad enligt byggnadsnämndens beslut 2006-04-13). Ett mindre område i reservatets nordöstra del är detaljplanelagt som natur (*Detaljplan för del av fastigheten 3:350 mm, 1992*). Reservatets syften och föreskrifter innebär ingen konflikt med detaljplanerna.

Kulturlämningar

Inga registrerade fornlämningar eller kulturlämningar finns i området. Ett flertal lämningar från den sågindustri som tidigare bedrivits i området har identifierats. Däribland husgrunder och fundament från industrin.

Markägare

Falu kommun äger all mark i reservatet.

Servitut för trädsäkerhet

Ett servitut finns i anslutning till järnvägen med syfte att skydda spåranläggningen och järnvägsdriften. Servitutet ger servitutshavaren rätt att inom ett avstånd av 20 meter på vardera sida om spårmit hålla fritt från träd och buskar. Utöver det har servitutshavaren också rätt att fälla träd som vid fall kan utgöra fara för spåranläggningen eller järnvägsdriften. Rättigheten avser de träd som till följd av tillväxt kan utgöra en fara inom en 10-årsperiod från varje avverkningstidpunkt. Lantmäteriakten finns tillgänglig i fastighetsregistret och heter 2081-2371-1.

MIFO fas 1

Våren 2024 tog *Hållbarhet och planering* på *miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, Falu kommun*, fram en MIFO fas 1-utredning med anledning av det sågverk som fanns inom området för Källviksskogens naturreservat för cirka 100 år sedan. Utifrån samanställningen har *Hållbarhet och planering* gjort bedömningen att området får klassning 3 (måttlig risk). *Hållbarhet och planering* bedömer att riskklassningen inte påverkar reservatsbildningen.

Ärendets handläggning

Fördjupade översiktsplanen för Falu tätort och området runt Varpan antogs av kommunfullmäktige 2018-09-13 och i den föreslås en utveckling av ekosystemtjänster. När den fördjupade översiktsplanen antogs fick miljö- och samhällsbyggnadsnämnden samtidigt i uppdrag att utveckla ekosystemtjänster i Falun.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har inom uppdraget inventerat och analyserat ekosystemtjänsterna i Falu tätort och kommit fram till att sju naturområden är så viktiga för den biologiska mångfalden och rekreation- och friluftslivet att de långsiktigt bör skyddas som naturreservat. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2023-03-16 att ge förvaltningen i uppdrag att påbörja arbetet med att ta fram förslag på beslut med föreskrifter och skötselplan för de utpekade områdena. Källviksskogen är ett av områdena.

Arbetet med Källviksskogen inleddes hösten 2023 med en dialogträff där allmänheten med flera fick möjlighet att lämna information om området samt synpunkter och önskemål om åtgärder i det blivande naturreservatet. Dialogen genomfördes med en fysisk träff i Källviksbackens värmestuga samt en enkät och interaktiv karta på kommunens hemsida där det var möjligt att markera och notera relevant information.

Ett förslag till beslut, med föreskrifter och skötselplan, har arbetats fram av miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen under 2023 och 2024. Som en del i reservatsprocessen skickas förslaget ut på remiss till sakägare, intresseorganisationer och andra myndigheter. Efter remissen har justeringar gjorts beroende på inkomna synpunkter.

Motiv för bildande av naturreservat

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs

för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat (se 7 kap. 4 § miljöbalken).

Kommunens bedömning

Det föreslagna området har höga rekreations- och naturvärden. Områdets läge är avgörande för att säkerställa mark för rekreation- och friluftsliv samt för att säkerställa ett grönt nätverk i Falu tätort. Området kräver ett långsiktigt och omfattande skydd för att bevaras och utvecklas.

Området är av allmänt intresse genom sitt tillgängliga läge och den varierade natur- och kulturmiljön samt närheten till vatten. Närheten till Falu tätort gör att området är tillgängligt för rekreation och friluftsliv samt pedagogisk verksamhet. Lövrikedomen och orördheten skapar förutsättningar för att en hög biologisk mångfald kan utvecklas.

Beslutet att inrätta ett områdesskydd bedöms vara förenligt med bestämmelserna i 3 och 4 kapitlen i miljöbalken, Översiktsplan FalunBorlänge från 2014 och Fördjupad översiktsplan för Falu tätort och området runt Varpan från 2018.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv samtidigt som det rörliga friluftslivet i området säkerställs. Konventionella skogsbruksåtgärder är förbjudna, vilket är en förutsättning för att områdets naturvärden ska bibehållas och utvecklas.

Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Falu kommun att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Ett permanent skydd av Källviksskogen medför ett bidrag till uppfyllande av de nationella miljömålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*. Reservatet medverkar även till uppfyllande av flera av Sveriges friluftslivsmål.

Falu kommun bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl anser Falu kommun att Källviksskogen ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Verksamheter och åtgärder av olika slag, kan utöver aktuella föreskrifter även omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller av bestämmelser i annan lagstiftning.

Beslutande

Detta beslut har fattats av kommunfullmäktige i Falu kommun § 126, 2025-06-16.

KungörelseKäl

Beslutet ska kungöras på kommunens digitala anslagstavla enligt kommunallagen kap. 8 §13 samt i Dala-Demokraten och Falu-Kuriren i enlighet med 27 § förordningen om områdesskydd med mera enligt miljöbalken.

Överklagan

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Dalarnas län genom skrivelse till Falu kommun, enligt anvisningar i bilaga 3.

Dispens från föreskrifter

Falu kommun kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet om det finns särskilda skäl.

Bilagor

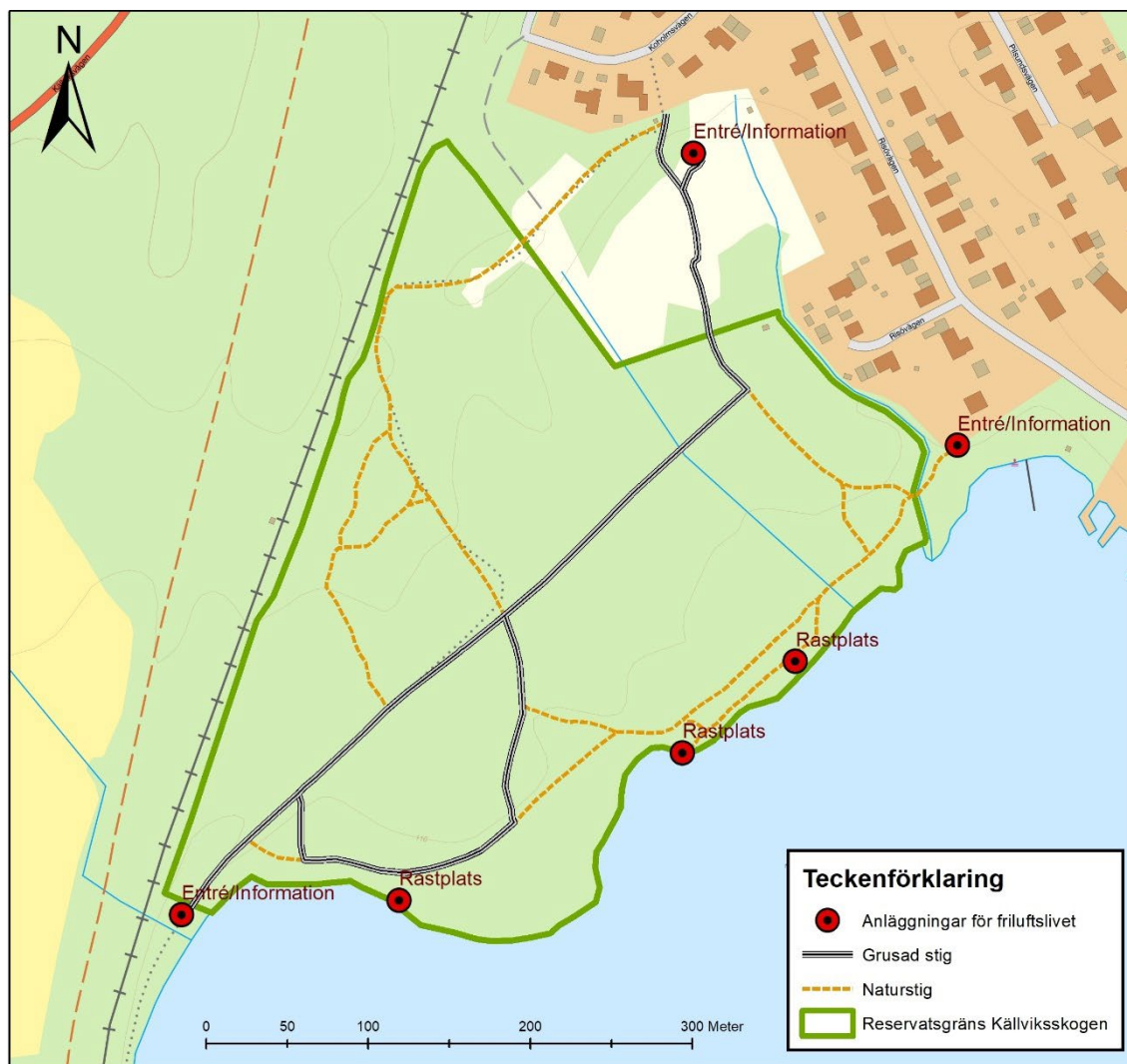
Bilaga 1: Beslutskarta

Bilaga 2: Föreskriftskarta

Bilaga 3: Anvisningar hur man överklagar beslutet

Bilaga 4: Skötselplan

Beslutskarta Källviksskogens naturreservat

© Lantmäteriet Falu kommun Geodatasamverkan

Översiktskarta

Bilaga 2

Föreskriftskarta Källviksskogens naturreservat

Anvisningar hur man överklagar beslutet

Om du är missnöjd med Falu kommuns beslut kan du överklaga det till Länsstyrelsen.

Så här gör du för att överklaga:

1. **Senast tre veckor** efter att du tagit del av beslutet skriver du ett brev med rubriken "Överklagande till Länsstyrelsen i Dalarnas Län"
2. I början av brevet skriver du **vad** beslutet gäller, **diarienumret** på beslutet och **datumet** då Falu kommun fattade beslutet.
3. Beskriv sedan **hur** du vill att beslutet ändras och **varför**.
4. I brevet ska du också skriva ditt namn, adress och andra **kontaktuppgifter** och gärna ditt personnummer.
5. Skicka med de **handlingar** eller annat som du tycker är viktiga för ärendet.
6. **Skriv under** och skicka brevet till:

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Falu kommun
791 83 Falun

OBS! Brevet måste ha kommit till förvaltningen senast tre veckor efter att du tagit del av beslutet.

När miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen får ditt överklagande

Först kontrollerar vi om det kommit in i rätt tid, det vill säga inom tre veckor efter att du fått beslutet. Därefter bedömer vi om det går att ändra beslutet på det sätt som du önskar. Om vi anser att det inte är lämpligt att ändra beslutet, skickar vi ditt överklagande vidare till länsstyrelsen i Dalarnas län. Vi meddelar dig om ditt överklagande skickas till länsstyrelsen.

Om du har frågor om hur du överklagar

Du kan kontakta oss på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen om du har frågor om hur du överklagar, på telefon: 023-830 00 eller e-post: kontaktcenter@falun.se.

Skriv diarienumret på beslutet i ärenderubriken på meddelandet.